

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

TARIM VE GIDA ÇALIŞMA GRUBU BAŞKANI

RİNT AKYÜZ'ÜN

“DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ VE

AVRUPA BİRLİĞİ'NDEKİ GELİŞMELER İŞİĞİNDA 21. YÜZYILDA

TÜRKİYE TARIMI VE İÇ ANADOLU BÖLGESİ”

SEMİNERİ AÇILIŞ KONUŞMASI

4 Temmuz 2006

Kayseri

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Değerli Konuklar ve Değerli Basın Mensupları,

Kayseri SİAD ile ortaklaşa düzenlediğimiz “DTÖ ve AB’deki Gelişmeler Işığında 21. Yüzyılda Türkiye Tarımı ve İç Anadolu Bölgesi” başlıklı seminerimize hoş geldiniz. Kayseri SİAD Yönetim Kurulu Başkanı İdris Demirel’in şahsında Kayseri SİAD’a ve üyelerine bu toplantının gerçekleştirilmesine katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunuyorum.

Konuşmamın başında TÜSİAD Tarım ve Gıda Çalışma Grubu’nun faaliyetleri hakkında sizlere bilgi vermek istiyorum. TÜSİAD, tarımı, Türkiye’nin sosyal ve ekonomik istikrara ulaşmasındaki en öncelikli sektörlerden biri olarak görmektedir. TÜSİAD’ın Avrupa Birliği’ne üyelik perspektifi içerisinde önümüzdeki dönemde faaliyetlerinin en öncelikli konularından birisi Türkiye için bir ulusal tarım stratejisi oluşturulmasıdır. Bu çevrede, TÜSİAD Tarım ve Gıda çalışma grubu, Türkiye’nin uluslararası planda rekabet gücünü artırmak, AB’ye uyum sürecinde özel sektörü olumsuz etkileyebilecek sonuçların önüne geçebilmek ve resmi kuruluşların çalışmalarına katkıda bulunabilmek amacıyla, tarım sektöründe alınması gereken önlemler ve uygulanması gereken politikalar üzerinde çalışmakta ve bu konularda TÜSİAD görüşü oluşturmaktadır.

Grubumuz, AB’ye uyum sürecinde yeni bir boyut kazanan tarım politikaları arayışlarına ve AB ortak tarım politikası ilkelerine doğru bir şekilde uyum sağlayabilmek ve Dünya Ticaret Örgütü nezdinde yürütülmekte olan tarım müzakerelerine katkıda bulunmak üzere çalışmalar yapmaktadır. Türkiye’de tarımsal faaliyetleri daha modern ve sürdürülebilir bir şekilde yürütmeyi sağlayacak ve kırsal kalkınmayı hızlandıracak, dış dünya ile uyumlu tarımsal politika ve stratejilerin geliştirilmesi ışığında görüş oluşturarak, bu süreçlere katkıda bulunmaktayız. Tarım ve gıda sektörünün daha verimli çalışması, üreticinin refahının artırılması, tarım ürünlerinde dış ticaret dengesinin oluşturulması, hayvancılığın yeniden canlandırılması, tarımsal alanlarda kaynak israfının önlenmesi konularında çalışmalar yapmaktayız.

Sektörün yaşadığı sorunların büyük bir bölümünün piyasa mekanizmalarının etkin çalışmamasından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Bu çerçevede, Türkiye tarımında gerekli yapısal dönüşümleri hızlandırmayı amaçlayan çalışmalar kapsamında, Türk tarımının paydaşlarıyla birlikte “Türkiye Tarımında Yeni Bir Vizyon ve Strateji Arayışı” konulu Arama Konferansı düzenledik. Ardından, TÜSİAD Tarım ve Gıda Çalışma Grubunun katkılarıyla, ODTÜ Öğretim Üyeleri, Prof. Dr. Erol Çakmak ve Prof. Dr. Halis Akder tarafından hazırlanan ve Arama Konferansı bulgularına da yer veren ve biraz sonra tartışacağımız “DTÖ ve AB’deki Gelişmeler Işığında 21. Yüzyılda Türkiye Tarımı” adlı rapor hazırlandı ve 2005 yılında yayımlandı.

TÜSİAD tarım konusunda yapmakta olduğu çalışmaları, Türkiye tarımının daha verimli bir yapıya kavuşması ve tarımda arzuladığımız dönüşümün sağlanması amacı içerisinde gerçekleştirmektedir. Bu çerçevede, hazırladığımız raporu sadece İstanbul ve Ankara’da değil ülkemizin tüm bölgelerinde, yerel tarım paydaşları ve karar vericilerle tartışmayı arzu etmekteyiz. Bu çerçevede, tartışmamızı, Adana ve Konya’dan sonra bu kez de Kayseri’de derinleştirmeyi amaçladık.

Değerli konuklar,

Türkiye tarımının çok önemli sorunları bulunmaktadır ve daha önce üzerini örtebildiğimiz bu yapısal sorunlar Avrupa Birliği üyelik müzakerelerinde tarım başlığı açıldığında çözülmek üzere karşımıza çıkarılacaktır. İşte bu nedenle kamuoyunun dikkatini, bir an önce gelecek vizyonunun belirlenmesi gerektiğine inandığımız tarım sektörüne çekmeyi hedefliyoruz. Tarımda yeniden yapılanmanın temel motifi, geleneksel üretim yapısının modern üretim yapısına yerini bırakması; tarımsal üretimin piyasa odaklı hale getirilmesidir. Böylece tarımsal çıktıyı hammadde olarak kullanan sanayi ile tarım arasındaki ilişki güçlendirilebilecektir. Tarımda yapısal değişimle, Türk işadamlarının da sektöre ilgisi artacak, modern ve büyük işletmelerin faaliyete geçmesiyle, üretimde büyük bir dönüşüm ortaya çıkabilecektir. Şimdiye kadar, tarıma dayalı üretim yapan sanayici ile tarımdaki üretici arasında işbirliği kurulamamış, devletin de bu işbirliğini teşvik ve koordine edici çalışmaları yetersiz kalmıştır. Sanayi ve tarım kesimi arasında gerek üretim ihtiyacı, gerekse verim ve kalite açısından yeterli koordinasyonun bulunmaması çoğu zaman her iki tarafı da zor durumda bırakmıştır.

Tarımsal girdi maliyetlerinin yüksekliği ve devletin piyasaya müdahalesi gibi sebeplerden dolayı tarım ürünlerinin bir çoğu dünya ortalamalarının üzerinde fiyatlandırılmış, bu durum ise hem yerli ve yabancı yatırımcıların önünü kesmiş hem de sektörün dış pazarlarda rekabet edebilme gücünü sarsmış ve ithalat-ihracat yapısının bozulmasına neden olmuştur.

Tarım politikaları, stratejik bir vizyonla belirlenmek yerine diğer alanlardaki politikalara bağımlı kılınmış, tarıma yaklaşım genelde sık değişen iktidarların siyaset alanlarına hapsedilmiştir. Tarımın birikmiş sorunlarının temelinde, hiç kuşkusuz ki, destekleme yöntem ve araçları gelmektedir. Türkiye’de uygulanan tarım destekleme sisteminin hacmi ve etkinliği yıllardan beri tartışma konusudur. Son 35 yılda tarımsal katma değer yıllık ortalama büyüme oranının %1.1 olması etkinlik sorununu öne çıkarmaktadır. Türkiye’de bugüne kadar uygulanmış olan tarım politikalarının sonuçları, üretimin serbest piyasa koşullarına göre gelişmesini engellemiş, siyasi kaygılarla açıklanan taban fiyatlarına göre oluşan üretim yapısı sadece tarımsal çıktıyı girdi olarak kullanan sektörleri değil, ülkenin rekabet gücünü de aşağıya çekmiştir. Ülke ekonomisi açısından ortaya çıkan bu olumsuzluğa rağmen uygulanmış olan destekleme politikaları çiftçinin ve köylünün refah seviyesini de artırmamıştır.

Değerli konuklar,

Türkiye ulusal ihtiyaçları, Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası’na uyum yükümlülüğü ve Dünya Ticaret Örgütü nezdindeki taahhütleri ile uyumlu olarak rasyonel, etkin, örgütlü, rekabet gücü yüksek ve sürdürülebilir bir tarım sektörü yaratmaya çalışmalıdır. Avrupa Birliği müzakereleri tarım konusunda çetin geçecektir. Çünkü Avrupa Birliği ile kıyaslandığında, pazarımızın daha korumalı, tarım ve tarıma dayalı sanayimizin rekabet gücünün daha düşük ve tarımsal ticaret yapımızın entegrasyonunun daha sınırlı olması, Türk tarımının Avrupa Birliği standartlarına uyumunun zor olacağını göstermektedir. Tarım ve Kırsal Kalkınma faslının tanıtıcı tarama toplantıları 5-8 Aralık 2005, ayrıntılı tarama toplantıları 23-26 Ocak 2006 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Bunu takip eden süreçte Türkiye’nin müzakere pozisyonunu belirleyerek masaya oturacağı tarım müzakerelerinde, Türk tarımının paydaşlarının, sektördeki sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektörün görüşlerinin de dikkate alınması büyük bir önem taşımaktadır.

Diğer bir nokta ise tarımda yasal mevzuat alanında yaşanan gelişmelerdir. Son dönemde Tarım Sigortaları ve Tarımsal Üretici Birlikleri kanunları Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Ancak, iyi niyetle hazırlanan bu kanunların uygulamasında

gerekli yönetmelikler henüz tamamlanamamıştır. Uzun zamandır gündemde olan Tarım Kanunu yasalaşmış ve Tarım Bakanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı üzerindeki çalışmalar da devam etmektedir. Tasarıların kanunlaşma sürecinde sivil toplum kuruluşları ile özel sektör görüşlerinin de dikkate alınması büyük önem taşımaktadır.

Tarım Çerçeve Kanunu, Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Türkiye tarımının bir an önce yeterli rekabet gücüne kavuşturulması, sektörün piyasa mekanizmalarının etkin işleyememesinden kaynaklanan sorunlarının çözümü için gerekli olan politikaların oluşturulması ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Tarım sektörüne uygulanacak destekleme programlarını çeşitlendiren ve finansman kaynaklarını düzenleyen Tarım Kanunu, tarım sektörünün ve kırsal alanın, kalkınma plan ve stratejileri doğrultusunda geliştirilmesi ve desteklenmesi için gerekli politikaları tespit etmeyi ve düzenlemeler yapmayı amaçlamaktadır. Kanun, destekleme politikalarının bir devlet politikası haline dönüştürülmesi konusunda olumlu bir adım olarak değerlendirilmektedir.

Kanun kapsamında ulusal tarım politikaları konusunda çalışma yapmak üzere ürün bazında üretici, tüccar ve sanayiciler ve bunların oluşturdukları birlikler ile kamu ve araştırma kurumları, meslek odaları ve derneklerin bir araya gelerek tüzel kişiliğe haiz ürün konseyleri kurulabilmeleri önemli bir gelişmedir. Ancak, üretici örgütlerinin AB Ortak Piyasa düzenlerine uyumlu olması, etkin bir şekilde faaliyet göstermesi için, özerk bir yapıya sahip olması ve Bakanlığın sadece koordinasyon ve işbirliği konularında devreye girmesi gerekmektedir.

Değerli konuklar,

Yukarıda ana hatlarını çizmeye çalıştığım gibi, TÜSİAD, tarım ve tarıma dayalı sanayilerin gelişimini, Türkiye'nin gelişiminin önemli belirleyicilerinden biri olarak görmekte ve bu doğrultudaki faaliyetlerini bir dizi koldan sürdürmektedir. Özellikle tarım ve bölgesel kalkınma gibi konularda yerel bilginin taşıdığı büyük önemin de farkında olarak, bu faaliyetlerimizi çeşitli merkezlerimize de taşımaktayız.

Seminerimizin, 21.yüzyılda Türkiye tarımı ve Kayseri ile İç Anadolu bölgesinin Türk tarımındaki yeri konusunda yol gösterici olacağını umuyor, beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.